

Plėba

Lietuvos sutrikusios psichikos
žmonių globos bendrijos žurnalas

Nr. 4 (20),
2017 m., gruodis

Konferencijoje – apie socialinio
darbuotojo reikšmę neįgaliajam

8 p.

Psichikos sveikatos dieną
atšventė netradiciškai

11 p.

Mielieji,

Sveikiname Jus gražiausių metų švenčių proga. Linkime kantrybės nebaigtiems darbams užbaigti bei kūrybinio impulso naujiems pradėti.

Sėkmės tiek darbe, tiek asmeniniame gyvenime. Lengvos Laimės rankos, stiprios sveikatos ir džiugios šventinės nuotaikos.

Gražių, šiltų, jaukių šv. Kalėdų ir sėkmingų Naujųjų metų.

Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos ir žurnalo „Globa“ kolektyvas

Ruslanas Romas Šerkšnys surengė savo darbų parodą

Lina Jakubauskienė

*Ateik prie balto beržo
Ir apsigaubk vakaro vėsa.
Tave paglostys vakaris vėjas,
O rūkas išsklaidys sunkias mintis
Ir apdovanos drąsa...*

Šias eiles R. Šerkšnys dedikavo savo parodos, kuri buvo atidaryta spalio pabaigoje Vilniaus medicinos bibliotekoje, lankytojams. Paveikslus, kuriuos menininkas nutapė per pastaruosius dvejus metus, R. Šerkšnys skyrė artėjančiam Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečiui.

R. Šerkšnys gimė 1967-aisiais Vilniuje, mokėsi pradinėse meno mokyklose ir Ba-

lio Dvariono muzikos mokykloje, akordeono klasėje.

1979 m. įstojo į M. K. Čiurliono meno mokyklą, dailės skyrių. Vėliau mokėsi Kauno aukštesniojoje meno mokykloje, ją baigė

1996 m. ir įgijo dailiosios keramikos meistro specialybę.

Vėliau R. Šerkšnys mokėsi Vilniaus neįgalųjų profesinėje mokykloje, kompiuterinio raštingumo klasėje, kurią baigė 2008 m. R. Šerkšnys ne tik tapo paveikslus, bet yra poetas, leidžia poezijos knygeles.

Parodoje menininkas eksponavo darbus įvairia tematika. Paveikslų cikle, pavadintame „Miestai“, R. Šerkšnys pristatė tiek savo gimtąjį Vilnių, senamiesčio kiemėlį, kuriame užaugo, tiek kitus pastaruosiu metu aplankytus miestus.

Dar vienas paveikslų ciklas – „Šokiai“. Čia – ir Barboros Radvilaitės šokis su vilkais, ir kiti paveiksai panašia tematika. Parodoje taip pat pristatyti natūrmortai, istoriniai paveiksai.

R. Šerkšnys ne tik tapo – jis savanoriauja Šnipiškėčių bendruomenėje, dalyvauja dailės stovyklose. Be to, jis yra tautodailininkų studijos „Paletė“ narys.

Autorės nuotraukos

Pirmą kartą atliktas tyrimas: pirminė sveikatos priežiūra lengvai pasiekiamą visiems gyventojams

Higienos instituto specialistai pirmą kartą šalyje atliko tyrimą, kurio metu nustatytas šeimos medicinos ir pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigų prieinamumas šalies gyventojams pagal jų gyvenamąją vietą. Tyrimas atskleidė, kad šeimos medicinos paslaugos yra nesunkiai prieinamos, o gauti pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas gali būti sudėtingiau.

pirminė asmens sveikatos priežiūra – pirmoji sveikatos sistemos grandis, su kuria susiduria gyventojas, atėjęs į asmens sveikatos priežiūros įstaigą sutrikus sveikatai ar pasitikrinti profilaktiškai. Tačiau ar tokios įstaigos šalies gyventojams lengvai pasiekiamos?

Higienos institute panaudojant šiuolaikines erdvinį duomenų analizės ir atvaizdavimo priemones šiemet atliktas tyrimas, kurio metu nustatytas šeimos medicinos ir pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigų geografinis prieinamumas šalies gyventojams, t. y. pagal jų gyvenamąją vietą. Į tyrimą buvo įtrauktos tik tos įstaigos, kuriose privalomuoju sveikatos draudimu apdraustiems gyventojams, šeimos medicinos ir pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos nemokamai.

Tyrimo metu Lietuvoje buvo 694 viešosios įstaigos, kuriose buvo teikiamos šeimos medicinos paslaugos. Didžioji Lietuvos gyventojų dalis (2,3 mln., 75,6 proc.) gyvena

ne toliau kaip už 2 kilometrų nuo artimiausios šeimos medicinos paslaugas teikiančios įstaigos. Jeigu iki artimiausios tokias paslaugas teikiančios įstaigos gyventojai keliautų automobiliu, tai 93,3 proc. jų (2,8 mln.) ši kelionė užtruktų 10 minučių arba trumpiau. Dėl atstumo ir sugaištamo laiko sunkiausia nuvykti į šeimos medicinos paslaugas teikiančią įstaigą kai kurių Zarasų r., Molėtų r., Biržų r. Ignalinos r., Varėnos r. savivaldybių seniūnijų gyventojams. „Palyginus Lietuvos ir kitų šalių tyrimų, kuriuose buvo nagrinėjamas šeimos medicinos paslaugų geografinis prieinamumas, rezultatus galima daryti išvadą, kad šios paslaugos gyventojams buvo pakankamai gerai pasiekiamos ir dėl atstumo, ir dėl kelionės automobiliu laiko“, – teigia tyrimo atsakingą vykdytoją, Higienos instituto specialistę Sandra Mekšriūnaitę.

Pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos buvo teikiamos 148 vietose, kurios dažniausiai buvo savivaldybių centruose. Maždaug pusė šalies gyventojų (56,8 proc., 1,7 mln.) gyvena ne toliau kaip už 2 kilometrų nuo artimiausios pirminės psichikos sveikatos priežiūros teikiančios įstaigos. 147 seniūnijose (iš 547, 26,9 proc.) visi gyventojai gyvena už 10 kilometrų arba toliau nuo artimiausios tokias paslaugas teikiančios įstaigos. Iš viso šalyje buvo 656,8 tūkst. gyventojų (21,6 proc.), kurie gyvena už 10 kilometrų arba toliau nuo pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos. Taigi pirminės psichikos sveikatos

priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos gyventojams buvo mažiau prieinamos nei šeimos medicinos paslaugas teikiančios įstaigos. Sudėtingiausia iki pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų buvo nukakti kai kurių Neringos, Alytaus r., Radviliškio r., Švenčionių r., Kelmės r. savivaldybių seniūnijų gyventojams.

„Atsižvelgiant į tai, kad pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos paprastai yra tik savivaldybių centruose, galima manyti, jog šių paslaugų prieinamumas gyventojams yra gana ribotas. Dėl šios priežasties svarbu, kad šeimos medicinos paslaugas teikiantys gydytojai būtų kvalifikuoti atpažinti psichikos sveikatos sutrikimus. Tai būtų ypač svarbu sprendžiant savižudybių problemą mūsų šalyje, nes potencialų savižudišką elgesį turėtų gebėti atpažinti ne tik psichikos sveikatos srities specialistai, bet ir šeimos medicinos paslaugas teikiantys gydytojai. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad tyrimo rezultatai rodo tik galimybes pasiekti artimiausią šeimos medicinos arba pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančią įstaigą. Tai nereiškia, kad gyventojai naudojasi minėtų įstaigų paslaugomis, – atkreipia dėmesį tyrimo vykdytoja. – Visgi, toks visus šalies gyventojus apimantis tyrimas, Lietuvoje publikuotas pirmą kartą. Gautos naujos žinios, tikimasi, padės suprasti mūsų sveikatos priežiūros pralaimėjimus ir trūkumus, kuriuos galima šalinti.“

Higienos instituto informacija

Pradėjo veiklą Respublikinis priklausomybės ligų centras

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir Vilniaus priklausomybės ligų centro tinklalapiuose pateikiama informacija, Valstybinis psichikos sveikatos centras informuoja, kad nuo lapkričio 1 d. Lietuvoje, prijungus Kauno apskrities, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio priklausomybės ligų centrus prie Vilniaus priklausomybės ligų centro, pradeda veikti Respublikinis priklausomybės ligų centras su filialais šiuose miestuose. Vadovavimą penkių Lietuvos miestų filialams įgyven-

dins Vilniaus priklausomybės ligų centro administracijos pagrindu suformuoti centriniai padaliniai. Priklausomybės ligų centrų reorganizacija pradėta įgyvendinti šių metų pradžioje, o gegužės mėn. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą, pagal kurį Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio priklausomybės ligų centrai, reorganizuoti prijungiant juos prie Vilniaus priklausomybės ligų centro.

Reorganizavimo tikslas – gerinti nuoseklią priklausomybės ligų gydymo paslaugų

prieinamumą ir kokybę Lietuvoje, plėsti bendradarbiavimą su vaiko teisių apsaugos skyriais, socialinėmis įstaigomis ir nevyriausybėmis organizacijomis, probacijos tarnyba, teikti platesnį gydymo ir reabilitacijos paslaugų spektrą, užtikrinti moksliškai pagrįstų metodikų taikymą. 2018 m. šiam centrui numatytas 0,5 mln. eurų didesnis biudžetas nei 2017 m., daugiausia darbo užmokesčio fondui.

Valstybinio psichikos sveikatos centro informacija

Asmeninio asistento paslauga – jau nuo 2018-ųjų

Jau 2018-ųjų pirmą ketvirtį startuos pirmieji projektai asmeninio asistento paslaugoms teikti. Tiesa, jie kol kas bus bandomieji. Apie tai, kaip bus realizuojamas projektas, kalbamės su Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktore Asta Kandratavičiene.

- Ar iki šiol Lietuvoje asmeninio asistento paslauga nebuvo teikiama visai?

- Ne visai taip. Asmeninio asistento paslauga buvo teikiama per kitus socialinės rehabilitacijos projektus. Asmeninio asistento paslaugos 2017-aisiais teiktos 291 projekte iš 353, arba 82,4 proc. visų paslaugų. Daugiausia projektų įgyvendinta Vilniaus, Kauno ir Panevėžio apskrityse.

Šiais metais asmeninio asistento paslaugai teikti iš valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšų skirta 1 623 tūkst. eurų. Daugiausia šių paslaugų suteikta turintiems judėjimo, taip pat – regos ir klausos – negalią. Žmonėms su intelekto ir psichikos negalia paslaugų teko tik menka dalis.

Iš viso 2017-aisiais planuojama suteikti asmeninio asistento paslaugas 10 495 asmenims, iš jų tik 433, kurie turi psichikos negalią.

Šiuo metu asmeninio asistento paslaugas gauna vos 4 proc. šalyje gyvenančių neįgaliųjų. Didžioji dalis – Vilniaus bei Marijampolės apskrityse.

Galbūt kam nors kils klausimas – kodėl kalbama, kad Lietuvoje nėra asmeninio asistento paslaugos, o aš pateikiu gaunančiųjų paslaugą skaičius? Norėčiau pabrėžti – ši asmeninio asistento pagalba žmonėms su negalia teikiama tik dirbančiųjų nevyriausybiniam sektoriuje dėka. Ją teikė žmonės, kurie dirba pagal teiktus projektus, savivaldybėse, už minimalų atlygį.

Paslaugai teikti naudojama nepakankamai lėšų – vidutinė kaina vienam asmeniui metams sudaro vos 165 eurus, tai yra, 14 eurų per mėnesį. Mažiausiai lėšų vienam asmeniui per metus skirta Kupiškio savivaldybėje – vos 79 eurai, daugiausia – Vilniaus rajono savivaldybėje, 454 eurai.

Kadangi šios paslaugos iki šiol buvo teikiamos tik nevyriausybinių sektoriaus pastangomis, todėl jas galėjo gauti tik organizacijų nariai, o ne visi norintieji. Paslaugomis naudojosi tik maža negalią turinčiųjų dalis, o jų aprėptį apsprendė ne paslaugos kaina ar poreikis, bet organizacijų aktyvumas teikiant projektus.

Tačiau teigiamas dalykas tas, kad jau turime gerosios praktikos pavyzdžių, tam tikrą įdirbį, potencialą, kuriuos panaudosime diegdami asmeninio asistento paslaugas ateityje. Tikimės, jog ir toliau asmeninio asistento paslaugas teiks nevyriausybinių sektoriaus atstovai, kurie yra arčiausiai žmogaus, geriausiai žino jo poreikius bei galimybes.

- Kokia paslaugų plėtros vizija šiuo metu numatyta?

- Numatoma parengti asmeninio asistento paslaugų teikimo, organizavimo modelius bandomiesiems projektams. Tvarkos aprašai turi būti sudaryti iki 2018-ųjų pirmojo ketvirčio.

Taip pat numatoma išbandyti asmeninio asistento paslaugų teikimo bandomuosius projektus, kurie bus įgyvendinami nuo 2018 iki 2021-ųjų.

Paslaugos tikslas – asistuoti asmeniui įvairiose veiklose, namuose ir viešojoje erdvėje. Išbandžius paslaugą, bus numatytas teisinis asmeninio asistento paslaugos, kaip neįgaliųjų socialinės integracijos sistemos, elemento teikimo reglamentavimas.

- Ar jau numatyta, kokias funkcijas vykdys asmeninis asistentas?

- Kaip jau minėjau, asmeninis asistentas suteiks žmogui pagalbą tiek namuose, tiek ir viešojoje aplinkoje. Svarbiausias jo tikslas – užtikrinti kuo didesnę neįgalaus asmens savarankiškumą. Asmeninio asistento pareiga bus suteikti asmeniui individualią, diskretišką pagalbą, atliekant su asmens higiena susijusias funkcijas.

Asmeninis asistentas taip pat organizuos asmens maitinimą. Norėčiau pabrėžti – jis neturės gaminti maisto, tik pamaitinti, jei to reikia, pasirūpinti, kad žmogus pavalgytų.

Taip pat asmeninis asistentas padės neįgalųjį į sveikatos priežiūros, kitas valstybės ar savivaldybės institucijas, įstaigas bei organizacijas, užimtumo įstaigas, į darbą, laisvalaikio praleidimo vietą ir panašiai.

Asmeninio asistento funkcija – suteikti asmeniui individualią pagalbą užmezgant ir palaikant socialinius santykius su supančia aplinka. Jei žmogus nekalba, asmeninis asistentas jam padės susikalbėti, orientuotis laike ir aplinkoje, taip pat stebės, kad neįgalusis laikytųsi dienos režimo ir kt.

- Kokios asmeninio asistento paslaugos bus teikiamos bandomojo projekto metu?

- Įgyvendinant bandomuosius projektus, asmeninio asistento paslauga tiek namuose, tiek viešojoje aplinkoje bus teikiama iki keturių valandų per parą. Asmeninio asmens pareiga bus užtikrinti svarbiausias asmens gyvybinės veiklos funkcijas – tai ir asmens higiena, mityba, judumas, socialiniai santykiai, ir aplinka. Svarbiausias tikslas, kaip jau minėjau, suteikti neįgaliam žmogui kuo daugiau savarankiškumo.

Asmeninio asistento paslaugų teikėjas bus atrinkamas Lietuvos Respublikos vietųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Asmeniniu asistentu galės būti bet kuris fizinis ar juridinis asmuo. Yra tik viena išlyga – šių paslaugų negalės teikti šeimos nariai.

- Kas turės teisę gauti paslaugas, ar kam nors bus teikiamas prioritetas?

- Paslaugas gaus piliečiai nuo 16 metų, kuriems nustatytas neįgalumo lygis arba darbingumo lygis dėl proto (ir) ar psichikos negalios, jei ji visiškai arba vidutiniškai apriboja jų veiklą, galimybę orientuotis, judėti dirbti bei savarankiškai tvarkyti asmeninį ir socialinį gyvenimą bei asmeniui reikalinga specialiai apmokytų specialistų pagalba.

Prioritetas bus teikiamas tiems, kurie lanko ugdymo įstaigą, dirba arba ieškosi darbo, siekia gyventi savarankiškai. Ypač kreipsime dėmesį į tuos, kurie neseniai išėję iš stacionarios globos įstaigų ar laukia eilėje gauti socialines paslaugas bendruomenėje.

Kol kas neaišku, kokie asmenys bus atrinkti dalyvauti projekte. Tai – darbo grupių veiklos klausimas.

- Kokiais etapais planuojama realizuoti bandomųjų asmeninio asistento paslaugų organizavimą ir teikimą?

- Pirmasis etapas, kaip jau minėjau, prasidės nuo 2018-ųjų pirmojo ketvirčio, jis truks dvylika mėnesių. Paslaugos bus teikiamos 50-čiai asmenų nuo 16 iki 65 metų, kurie turi proto ir (ar) psichikos negalią. Tam skirta 547,5 tūkst. eurų lėšų iš ES fondų.

Antrasis etapas prasidės nuo 2018-ųjų ketvirtojo ketvirčio, jis truks 12 mėnesių ir ilgiau. Šiame etape paslaugas gaus jau 100 asmenų nuo 16 iki 65 metų amžiaus, turinčių fizinę (klausos, regos, judėjimo, vidaus organų sutrikimai) ar (ir) kompleksinę negalią.

Asmeninio asistento paslaugų plėtra numatyta ir LR Vyriausybės programos priemonių plane. Taigi tikimės, jog projektas bus įgyvendinamas ir valstybinių lygmeniu.

- Ar asmeninio asistento paslaugos galės būti teikiamos socialinės reabilitacijos paslaugų rėmuose?

- Šios paslaugos socialinės reabilitacijos projektuose negalės likti. Tačiau šių paslaugų rėmuose liks nemažai paslaugų, kurių reikia žmonėms. Rinksimės su nevyriausybiniu sektoriaus atstovais, tarsimės, diskutuosime, kokias žmonėms reikalingas paslaugas teiksime.

Taip pat kol kas nereglamentuota, kokie darbo santykiai bus tarp paslaugos gavėjo, organizatoriaus ir teikėjo. Šiame segmente ketinama palikti laisvę. Išlyga viena – pinigai nebus skiriami tiesiogiai paslaugos gavėjui. Visos kitos formos, palankios žmogui, atsiras modelyje. Finansavimo būdas tai pat kol kas nenustatytas – ar lėšos bus skiriamos per dotacijas, ar kitais būdais. Manau, visos formos yra įmanomos, svarbu, kad būtų patogu žmogui.

Norėčiau pabrėžti, kad individualizuotos asmeninio asistento paslaugos asmeniui su negalia yra vienas iš svarbiausių asmens orumo ir lygiateisio dalyvavimo visuomenės gyvenime veiksnių.

- Dėkoju už pokalbį.

Kalbėjosi Lina Jakubauskienė

Linas Kukuraitis: „Neįgaliųjų laukia palankios permainos“

Tarptautinėje konferencijoje „Gyvenimas savarankiškai ir (ar) su minimalia pagalba. Iššūkiai, su kuriais susiduria neįgalieji“, skirtai Tarptautinei tolerancijos dienai paminėti, socialinės apsaugos ir darbo ministras Linas Kukuraitis akcentuoja, jog labai svarbu atkreipti visuomenės dėmesį į skirtingų nuomonių, skirtingų tautybių žmonių, sergančiųjų ir turinčiųjų fizinės ar psichinės sveikatos problemų toleranciją, pakantumą, gebėjimą suprasti kitus.

„Savarankiško gyvenimo kokybės rodiklis – tai pagalba, leidžianti žmogui, turinčiam negalią, gyventi taip, kaip jis nori, ir įgyvendinti visus savo gebėjimus. Turime visą pluoštą priemonių sėkmingesnei neįgalių žmonių integracijai ir visuomenę: tai ir nauja tikslinių kompensacijų mokėjimo tvarka, neįgaliųjų integracijos į visuomenę specializuotos programos savivaldybėse, būsto pritaikymo neįgaliesiems sistema, naujos bendruomeninės paslaugos neįgaliajam ir jo šeimai, tokios kaip asmeninis asistentas, sa-

varankiško gyvenimo namai, atokvėpio paslaugos“, – sako Linas Kukuraitis.

Artimiausiu metu numatoma 86 būstus pritaikyti šeimoms, auginančioms vaikus su sunkia negalia. Tam skirta 300 tūkst. eurų. Taip pat numatoma asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo bandomuosius projektus vykdyti dviem etapais: I etapas – nuo 2018 m. I ketvirčio asmeninio asistento paslauga būtų teikiama proto ir (ar) psichikos negalią turintiems asmenims, o II etapu – nuo 2019 m. asmeninio asistento paslauga būtų teikiama fizinę (judėjimo, regos, klausos, vidaus organų sutrikimai) ir kompleksinę negalią turintiems asmenims.

Pasak ministro L. Kukuraičio, nuo 2018 m. sausio 1 d. siūloma padidinti šalpos pensijų bazę nuo 112 iki 130 Eur. Padidėjimą pajustų apie 43 tūkst. neįgaliųjų gavėjų, tam papildomai turėtų būti skirta apie 17 mln. eurų.

Lietuvoje yra 245 tūkst. neįgaliųjų (iš jų 14,8 tūkst. vaikų), iš jų 15 proc. turi proto ar (ir) psichikos sutrikimų. Darbingo amžiaus neįgaliųjų skaičius siekia 169 tūkst., iš jų dirba – 47,3 tūkst. (28 proc.).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija neįgaliųjų programoms, pensijoms, kompensacijoms ir kt. skiria apie 851 mln. eurų per metus, neįgaliųjų asociacijų veiklai (apima 27 nevyriausybines organizacijas) – 1,287 mln. eurų.

*Socialinės apsaugos ir darbo
ministerijos informacija*

Siekiama sudaryti palankesnes sąlygas neįgaliesiems asmenims tenkinti specialiuosius poreikius

Vyriausybė teikia Seimui Neįgaliųjų socialinės integracijos ir susijusių įstatymų pataisas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtomis pataisomis siekiama panaikinti didelius atotrūkius tarp neįgaliesiems skiriamų tikslinių kompensacijų ir diskriminacines nuostatas dėl amžiaus.

Numatoma keisti specialiųjų poreikių nustatymą ir tikslinių kompensacijų dydžius neįgaliesiems, o vietoj dviejų išmokų dydžių įvesti 4. Siūloma nustatyti 2 tikslinių kompensacijų lygius slaugomiems asmenims (291 eurų arba 213 euro) bei 2 priežiūros ir pagalbos išlaidų tikslinių kompensacijų lygius (123 eurų arba 67 eurų).

Ministro Pirmininko Sauliaus Skvernelio iniciatyva įstatymų projektuose visos numatytos tikslinės kompensacijos padidintos 11,2 euro. Taip siekiama užtikrinti didesnes išmokas šiems asmenims.

Numatoma pratęsti galimybę šeimoms gauti lengvojo automobilio įsigijimo ir jo

techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją, kai neįgaliam vaikui sukakus 18 metų ir toliau nepertraukiamai yra nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.

Taip pat norima suteikti galimybę dėl tikslinės kompensacijos paskyrimo kreiptis ne tik neįgaliajam, bet ir jo sutuoktiniui, giminaičiui ar socialines paslaugas teikiančiam asmeniui bei sudaryti galimybę tikslines kompensacijas teikti ir nepinigine forma – asmeninio asistento, slaugos, transporto paslaugomis. Siūloma atsakyti diskriminuojančių sąvokų „nedarbingas“ ir „iš dalies darbingas“.

Be kita ko pataisos numato nustatant specialiuosius poreikius, remtis ne tik mediciniais kriterijais, bet ir asmens savarankiškumo kasdienėje veikloje vertinimu. Šį vertinimą atliktų savivaldybių socialiniai darbuotojai.

Pakeitimai įsigalioję nuo 2019 m. sausio 1 d., papildomų lėšų poreikis – apie 14 mln. eurų per pirmuosius metus.

LR Vyriausybės informacija

Tradicija rengti susitikimus regionuose tęsiasi

Lina Jakubauskienė

Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija spalį į susitikimą sukvietė Trakų regiono specialistus. Kalbėta apie aktualiausias pastarojo meto naujoves, drauge apsvarstytos įvairios problemos.

Renginyje sudomino specialistus

Trakų rajono savivaldybės salėje rinkosi Trakų neįgaliųjų užimtumo centro, savivaldybės, Vaikų dienos centro, Lentvario kompleksinės paramos centro ir kiti specialistai. Visų jų darbas vienaip ar kitaip susijęs su psichikos negalią turinčiais žmonėmis.

Į susitikimą atvyko ir Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorė Asta Kandratavičienė. „Gaila, bet Trakuose kol kas nėra aktyvios, veikiančios psichikos neįgaliuosius vienijančios bendruomenės. Užuomazgą ją kurti būta, tačiau organizacija netapo aktyvia bei veikiančia. Visais būdais prisidėsime, kad tokia bendrija atsirastų. Psichikos negalią turinčių žmonių rajone ištis nemažai“, – teigia A. Kandratavičienė.

Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos vadovas Vaidotas Nikžentaitis sako, jog bendrijos kol kas vis dar silpnos visoje Lietuvoje. Vis dar tebėra daug institucinės globos, patys neįgalieji visuomenės gyvenime nėra aktyvūs. Sunku į darbą su neįgaliaisiais pritraukti gerų specialistų, kadangi uždarbis čia kartais siekia vos du šimtus eurų, jis gerokai mažesnis nei tokių pačių specialistų, dirbančių savivaldybių įstaigose.

Paslaugos neįgaliesiems ir deinstytucionalizacijos procesai

Apie tai kalbėjo A. Kandratavičienė. Ji apžvelgė įvairioms veikloms skiriamas lėšas, pabrėžė, jog finansavimas neįgaliųjų organizacijoms ir jų veikloms nedidėja.

Neįgaliųjų reikalų departamento direktorės teigimu, artimiausiu metu didžiausias finansavimas bus skiriamas asmeninio asistento pareigybei diegti, taip pat dienos užimtumo paslaugoms, veikloms būreliuose. Didžioji dalis lėšų skiriama žmonėms su fizine negalia. „Psichikos negalios organizacijos dirba aktyviai, tačiau visuomenė dar ne visada suvokia, kokio masto tai yra problema. Žmonės nenori viešinti savo negalios, linkę užsidaryti namuose. Visi bendromis jėgomis turime stengtis, kad psichikos negalią turintiems žmonėms teiktume kompleksinę pagalbą“, – sako A. Kandratavičienė.

Jos teigimu, jau kitais metais bus keliose savivaldybėse bus įgyvendinamas asmeninio asistento projektas, vėliau pradės veikti ir kitose savivaldybėse. A. Kandratavičienė susirinkusiems pristatė ir institucinės globos pertvarkos projektą. Departamentas partnerio teisėmis dalyvauja įgyvendinant projektą „Tvaraus perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų sistemos sąlygų sukūrimas Lietuvoje“.

Kaip didžiausią blogybę departamento direktorė įvardijo vis dar per ilgus norinčiųjų pakliuti į globos įstaigas žmonių sąrašus. Be to, vis dar per mažai kuriama bendruomeninių paslaugų. „Šiuo atveju savivaldybės dažnai renkasi lengviausią kelią, probleminio elgesio, asocialius asmenis išsiųsdamos į globos įstaigas. Taip yra paprasčiau negu kurti paslaugų infrastruktūrą. Šiuo metu rengiame teisės aktus, kurie užkirs kelią panašiai praktikai“, – pabrėžia A. Kandratavičienė.

Departamento direktorė sako, jog deinstytucionalizacijos projektas susideda iš trijų etapų. Šiuo metu įgyvendinamas pirmasis, kuriami teisės aktai, metodikos, apklausiami gyventojai. Vėliau, kai prasidės antrasis etapas, regionuose bus sukurta infrastruktūra, kuri suteiks galimybę žmones išleisti iš globos įstaigų. Trečiasis etapas – socialinių paslaugų teikimas tikslinėms grupėms.

Kol kas institucijose dar tebegyvena apie 6 tūkst. žmonių. Įgyvendinamo projekto tikslas – kuo daugiau jų apgyvendinti bendruomenėse.

Procesai vėluoja

Pasak V. Nikžentaitis, labai gaila, tačiau daugelis rengiamų metodikų vis dar lieka valdininkų stalčiuose. „Norėtusi, kad kuo greičiau būtų teikiamos tokios paslaugos, kokios jau senokai teikiamos Europoje. Štai apie apsaugotą būstą kalbamame nuo dešimt metų, tačiau šios paslaugos vis dar nėra. Dirbame su psichikos negalia turinčiais žmonėmis tiesiogiai, matome, kokia opi yra benamystės problema. Kas antras mūsų bendruomenės narys negauna daugiau šimto trisdešimties eurų pašalpos, pusė neturi kur gyventi. Taigi atėjo metas ne rengti metodikas, kurių ir taip yra daug, o kalbėti apie konkrečias paslaugas“, – sako bendrijos vadovas.

Jo teigimu, turinčiuosius psichikos negalią vis dar žymi didelė stigma, todėl tokie žmonės bevelija likti namuose, neiti į užimtumo centrus. Tokiu būdu jų sveikata dar labiau prasatėja. „Reikia įdėti nemažai pastangų, kol turintieji psichikos negalią ima pasitikėti darbuotojais, atsiveria. Iki tol šie žmonės gyveno izoliuoti, ligoninėse, institucijose. Džiaugiuosi, kad atsiranda vis daugiau organizacijų, dirbančių su psichikos negalia turinčiais žmonėmis“, – teigia V. Nikžentaitis.

Bendrijos vadovas peikia ir ankstesnę ES lėšų įsisavinimo politiką, kuomet didžioji paramos dalis skirta socialinės globos įstaigoms renovuoti. Dalis paslaugų centrų stovi tušti, kadangi jų poreikis nebuvo įvertintas. „Nevyriausybinių sektorių gali būti ir kūrybiškesnis, ir pigesnis, ir lankstesnis teikiant paslaugas žmonėms su negalia. Be abejo, svarbų darbą dirba ir Psichikos sveikatos centrai. Tačiau jie veikia nuo aštuntos valandos ryto iki penktos vakaro. Pas mus žmonės renkasi ir savaitgaliais – kepame pyragus, kalbamės prie arbatos puodelio, dalyvaujame mugėse“, – kalba V. Nikžentaitis.

Pasak jo, dar labai maža dalis turinčiųjų psichikos negalią dirba, nors kai užsienio šalyse situacija visai kitokia. „Jei liga valdoma, žmogus gali gyventi visavertį gyvenimą, dirbti kartu su visais, kai kuriais atvejais netgi geriau nei „sveikieji“. Lietuvoje sėkmingos integracijos pavyzdžių pernelyg mažai. Ne-

daug žmonių su psichikos negalia įdarbina ir Darbo birža ar socialinės įmonės. Lieka užimtumo centrai, kurie žmonėms su psichikos negalia labai svarbūs“, – teigia bendrijos vadovas.

Dar viena problema – itin maži sektoriaus darbuotojų atlyginimai. Dėl to sunku išlaikyti geriausius darbuotojus, panšaus darbo nenori dirbti vyrai, kuriems reikia išlaikyti šeimas.

„Ne visi turintieji psichikos negalią supranta, kada liga paūmėja, jie atsisako gydytis, tokiu būdu kenkdami patys sau bei artimiesiems. Nors tokiu atveju esame kaltinami dėl to, kad neginame žmogaus teisių, tačiau suprantame, kad gydyti šiuos žmones – būtina. Tik suvaldę ligą jie galės gyventi visavertį gyvenimą“, – kalba V. Nikžentaitis.

Pastaruoju metu turinčiųjų psichiko sutrikimų vis daugėja, pagal sergančiųjų kiekį jie jau ima lenkti vidaus organų ligas. Europiečiai vis dažniau serga depresijomis, senstančioje visuomenėje daugėja demencijos atvejų. Lietuvoje situaciją blogina ir socialinė nelygybė, pagal kurios lygį Lietuva yra ES dugne.

Lietuvoje vis dar daug fiksuojama savižudybių. Jų rizikos veiksniai – tai ir ekonominė socialinė situacija. „Požiūris į žmones su fizine negalia mūsų visuomenėje keičiasi, tačiau psichikos negalia vis dar tebėra stigmatizuojama, šiems žmonėms klijuojamos etiketės. Baiminamasi šių žmonių agresijos,

nors tyrimais įrodyta, kad jie nėra agresyvesni“, – pabrėžia V. Nikžentaitis.

Stresas ir jo valdymas

Savižudybių prevencijos biuro psichologė Rūta Klovaitė kalbėjo apie socialinių darbuotojų, kitų specialistų, dirbančių su žmonėmis, darbe patiriamą stresą bei būtinybę jį valdyti.

„Medikai, policijos pareigūnai, socialiniai darbuotojai – tai pirmoji grandis, kuri susiduria su žmonėmis, patiriančiais smurtą, turinčiais psichikos negalią, galvojančiais apie savižudybę. Akivaizdu, kad visa tai veikia ir jų psichiką. Todėl dera žinoti, kaip tvarkytis su darbe patiriamu stresu, kad galėtume jaustis gerai“, – sako R. Klovaitė.

Jos teigimu, nė vienas žmogus negali kontroliuoti visko, kas vyksta jo gyvenime. Nė vienas nėra apsaugotas nuo nenumatytų dalykų. „Psichikos sveikata priklauso ir nuo to, kiek gebame kontroliuoti situaciją, ar esame savo gyvenimo šeimininkai. Labai svarbi ir prasmės sritis. Jei žmogaus gyvenimas yra prasmingas, jis jaučiasi gerai. Todėl susidūrus su žmonėmis, kurie galvoja apie savižudybę, nemato gyvenimo prasmės, reikia bandyti atrasti prasmę. Galbūt tai – augintinis, dėl kurio verta gyventi“, – sako R. Klovaitė. Pasak jos, verta įprastinti net ir sunkius dalykus.

Taip pat labai reikšminga sritis – santykiai tarp žmonių. Psichologės teigimu, Lietuvoje labai trūksta gijų tarp organizacijų, jų susikalbėjimo, o ne skirstymosi. „Visi esame ta pati grupė ir galvojame apie tai, kaip padėti žmonėms, kad būtų mažiau stigos, savižudybių, galėtume būti kartu nepriklausomai kas esame, kokiomis ligomis sergame“, – pabrėžia R. Klovaitė.

Labai svarbūs ir santykiai šeimoje, tėvų su vaikais, tarp mylimųjų ir panašiai. Kai jie prasti, atsiranda įvairios priklausomybės. Kiekvienas žmogus turi jaustis vertingas, vertinamas. Pasak psichologės, tie žmonės su negalia, kurie atranda gyvenimo prasmę, gali jaustis gerai ir gyventi visavertį gyvenimą.

VšĮ „Pagalbos ir informacijos šeimai tarnybos“ direktorė Algė Nariūnienė pasakojo susirinkusiems apie tarnybos veiklą, apie tai, kokios paslaugos čia teikiamos, su kokiomis problemomis susiduria turintieji psichikos negalią ir specialistai, dirbantys su jais.

Specialistai diskutavo apie priverstinio gydymo problemas, apie finansavimo svarbiems projektams trūkumą.

Visų susirinkusiųjų nuomonė buvo vieninga: svarbu susitikti, pabendrauti, pasidalinti problemomis, patirti. „Sieksime, kad ir Trakuose atsirastų vieta, kur galėtų rinktis žmonės su psichikos negalia. Jau bendravome su Trakų neįgaliųjų užimtumo centro vadovais, bandysime integruoti žmones su psichikos negalia ten“, – sakė V. Nikžentaitis.

Autorės nuotraukos

Konferencijoje – apie socialinio darbuotojo reikšmę neįgaliajam

Lina Jakubauskienė

Lapkričio 23-iają Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija (LSPŽGB) sukvietė su psichikos negalia turinčiais žmonėmis dirbančius specialistus į konferenciją „Socialinio darbo profesionalizacijos galimybės Lietuvoje“. Pranešimus skaitė ne tik mokslo įstaigų, seniūnijų, savivaldybių atstovai, bet ir socialiniai darbuotojai, su neįgaliaisiais susiduriantys kasdieniame darbe.

Atsiranda nauji iššūkiai

Pasak Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos vadovo Vaidoto Nikžentaičio, socialinių darbuotojų darbe pastaruoju metu atsiranda vis naujų iššūkių. Tai – ir senstanti visuomenė, ir emigracijos problemos. Dėl to reikalingos naujos paslaugos, nauji darbo metodai. „Socialiniai darbuotojai – svarbi grandis padedant psichikos negalią turinčiam žmogui. Jiems būtina prisitaikyti prie kintančių sąlygų, naujų reikalavimų. Pokyčius galima susieti su socialinėmis intervencijomis, gerovės valstybe, jos plėtra. Deja, kol kas Lietuvoje socialinis darbas nėra vertinamas taip, kaip turėtų“, – pabrėžia bendrijos vadovas.

Neįgaliųjų reikalų departamento direktorė Asta Kandratavičienė sako, jog socialiniai darbuotojai susiję su visomis socialinėmis grupėmis, todėl jų darbas ypač svarbus. Pastaruoju metu vis daugiau kalbama apie asmeninį asis-

tentą, jo žmonės su negalia ypač laukia. Lietuvoje kol kas neteikiama ir atvejo vadyba, kuri taip pat turėtų atsirasti artimiausiu metu.

„Norėčiau pasidžiaugti LSPŽGB veikla. Jie ne tik teikia paslaugas žmonėms su psichikos negalia, bet ir važinėja po Lietuvą, supažindindami specialistus su negalios specifika, darbo su jais ypatumais. Tai labai svarbu, kadangi žmonių su psichikos negalia pastaruoju metu sparčiai daugėja“, – kalba A. Kandratavičienė.

Departamento direktorė priminė susirinkusiems ir apie finansuojamą priemonę, kuri skirta paremti šeimas pritaikant būstą. „Anksčiau programa buvo skirta tik turintiems fizinę negalią, o šiuo metu įrašyta ir nuostata – jei šeima augina vaiką su negalia, kuriam nustatytas nuolatinis slaugos būtinumas. Kviečiu visus, kuriems reikia, šia parama pasinaudoti. Juolab kad nustatant neįgalumą vaikams, beveik 50 proc. jų turi psichikos ar sutrikusio intelekto negalią“, – sako A. Kandratavičienė.

Direktorė apgailestavo, kad organizacijoms, vienijančioms psichikos negalią turinčius žmones, vis dar skiriamas pernelyg menkas finansavimas. „Visi turėtume galvoti, ką galėtume nuveikti šioje srityje. Labai svarbūs žmonės, kurie dirba su psichikos neįgaliaisiais. Manau, ir ateityje didžiąją paslaugų dalį turėtų teikti nevyriausybiniam sektoriuje dirbantys specialistai“.

V. Nikžentaičio teigimu, vienas iš svarbiausių organizacijų tikslų – užtikrinti turinčiųjų psichikos negalią orumą, saugumą.

Gražinti bendruomenės globai

Pastaruoju metu daug kalbama apie deinstytucionalizaciją, būtinybę gražinti psichikos bei proto negalią turinčius žmones į bendruomenę. Tvaraus perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų sistemos sąlygų sukūrimo Lietuvoje neįgaliųjų, turinčių proto ir (ar) psichikos negalią ir jų šeimų srities ekspertė Lina Gulbinė pristatė, kas pastaruoju metu nuveikta įgyvendinant tvaraus perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų. Ekspertų komanda parengė metodinius dokumentus, kurie pateikti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. Čia jie svarstomi, kai bus pasirašyti, paslaugos atsiras paslaugų kataloge. Svarbiausios iš būsimų paslaugų – tai apsaugotas būstas, savarankiško ir grupinio gyvenimo namai.

Apsaugoto būsto Lietuvoje kol kas nėra, savarankiško bei grupinio gyvenimo namai pamažu kuriasi. L. Gulbinė pristatė, kokie kriterijai numatyti paslaugų gavėjams, kokiais atvejais jiems tiks apsaugotas būstas, kokiais – savarankiško ar grupinio gyvenimo namai. „Priklausomai nuo to, kur žmonės bus apgyvendinti, keisis ir jiems teikiamų paslaugų pobūdis bei intensyvumas. Daugiausia specialistų prireiks grupinio gyvenimo namuose“, – sako L. Gulbinė.

Specialistė primena, kad ir toliau išliks specializuotos slaugos ir globos įstaigos, taip pat – socialinės rehabilitacijos centrai.

„Būsimų paslaugų tikslas – didinti asmens galimybes dalyvauti visuomenės gyvenime, taikyti tokias socialinio poveikio priemones, kurios suteiktų žmonėms galimybę gyventi savarankiškai, formuotų ar atstatytų savarankiško gyvenimo įgūdžius. Specialistai turės įžvelgti kiekvieno asmens potencialą“, – sako L. Gulbinė.

Įgyvendinant deinstytucionalizaciją, bus patvirtintas asmens gebėjimo pasirūpinti sa-

vimi ir priimti kasdienes sprendimus nustatymo tvarkos aprašas. „Ne visi turi artimųjų ratą, kuriais pasitiki, kurie galėtų padėti priimti sprendimus. Jei žmogus negali pasirūpinti savimi ir neturi artimųjų, jam paslaugas teiks savivaldybės“, – teigia L. Gulbinė.

Pasak V. Nikžentaičio, nepakanka parengti metodikas – svarbu, kad dokumentai nenugultų stalčiuose, kad būtų suderinti ir paslaugos žmonėms su psichikos negalia pradėtos teikti.

Socialinių darbuotojų balsas vis dar silpnai girdimas

Vilniaus universiteto Sociologijos ir socialinio darbo instituto profesorė Laimutė Žalimienė sako, jog socialinių darbuotojų vaidmuo visuomenės gyvenime vis dar tebėra pernelyg menkas. „Norėtųsi paskatinti socialinius darbuotojus greta kasdienio darbo imtis ir profesijos viešinimo, dažniau išsakyti savo problemas. Tai sudarytų sąlygas tolesnei profesinei raidai“, – teigia profesorė.

Jos teigimu, kol kas socialinio darbuotojo darbas vis dar tapatinamas su labdarine pagalba, tačiau tai – ne pagalbos, o profesinė veikla. „Galbūt kada nors visuomenė gyvens taip gerai, kad socialiniai darbuotojai taps nereikalingi. Tačiau žmonės patiria daugybę problemų, todėl socialiniai darbuotojai tebėra labai svarbūs. Dera galvoti, kaip šią profesiją stiprinti, tobulinti“, – teigia L. Žalimienė.

Socialinio darbuotojo profesija Lietuvoje palyginti jauna – ji atsirado tik 1991-aisiais. Kurį laiką ji buvo labai populiari, tačiau pastaruoju metu stojančiųjų jos studijuoti į aukštąsias mokyklas mažėja. Tam įtakos turi ir pernelyg menki atlyginimai, kurie sudaro vos 60 proc. vidutinio Lietuvoje.

Pasak L. Žalimienės, socialiniai darbuotojai visuomenėje sulaukia pernelyg daug kritikos. Tačiau šie specialistai negali dalyvauti įstatymų keitime, jų balsas silpnai girdimas. Ne visada socialiniai darbuotojai gali atstovauti gindami savo klientų teises.

Lietuvos socialinių darbuotojų asociacijos l.e.p prezidentė, dienos centro „Šviesa“ direktorė Jūratė Tamašauskienė apžvelgė socialinio darbuotojo identitetą ir profesijos raidos

25-erių metų perspektyvą. Pasak jos, pastaruoju metu daug diskutuojama apie socialinio darbuotojo tapatybę, identiteto stiprinimą, gebėjimą atstovauti sau. „Lietuvoje yra nemažai labai profesionalių, išsilavinusių socialinių darbuotojų, tačiau dalies jų laipsniškai netenkame. Jie išeina dirbti kitur. Tokiu būdu socialinių darbuotojų kompetencijos nerealiizuojamos“, – sako J. Tamašauskienė.

Jos teigimu, visuomenė dar nesupranta, kokias funkcijas atlieka socialinis darbuotojas, tebemanoma, kad juo gali dirbti bet kuris, turintis aukštąjį išsilavinimą. Be to, socialiniai darbuotojai vis dar kaltinami dėl visų šalyje esamų problemų, dažnai nuomonė apie jų darbą – neigiama. Specialistė pasidžiaugė, kad 2018-ieji gali būti paskelbti socialinio darbo metais, o visi darbuotojai kitąmet tikisi susirinkti į visuotinį suvažiavimą.

Siaulių universiteto Sveikatos ir socialinės gerovės katedros specialistės Odeta Šapelytė ir dr. Daiva Alifanovienė pasakojo apie socialinių darbuotojų rengimo problemas, apie jų pasiruošimą dirbti su negalią turinčiais žmonėmis.

„Socialinių darbuotojų darbe ypač dažnas stresas. Šie darbuotojai patiria didelį spaudimą dėl visų socialinių problemų. Deja, darbuotojai patys turi su juo susidoroti“, – kalba specialistės.

Jos pristatė galimus streso įveikos būdus tiek per emocinę, tiek per fizinę veiklą. „Nesusišoroję su savo emocijomis, socialiniai darbuotojai negalės padėti ir savo klientams“, – pabrėžia specialistės.

Šv. Ignaco Lojolos kolegijos, Socialinės gerovės ir meno katedros vedėja dr. Aistė Antanaitienė pristatė inovatyvių projektinių veiklų įgyvendinimą kolegijoje.

„Puoselėjame neformalų studijavimą. Mums svarbu, kad studentai ne tik įgytų žinių, bet ir išbandytų save projektinėje veikloje, darbe ne tik su neįgaliaisiais, bet ir vaikais, senyvo amžiaus žmonėmis. Organizuojame savanorištes projektus, turime didelę patirtį su stovyklomis, vyksta neformalus mokymai įstaigos pedagogams“, – kalba A. Antanaitienė.

Integrali pagalba – svarbi pagalbos neįgaliesiems grandis

Apie integralios pagalbos reikšmę teikiant paramą neįgaliesiems bendruomenėje kalbėjo Kauno kolegijos Socialinio darbo katedros vedėja Virginija Kondratavičienė.

Pasak jos, teikiant integralią pagalbą, arba socialinės globos ir slaugos paslaugas namuose, labai svarstus tarpinstitucinis bendradarbiavimas. „Gaudami integralią pagalbą, žmonės ilgiau gali išlikti savo namuose, savo aplinkoje. Pagalbą teikia mobiliosios komandos, kurias sudaro socialinio darbuotojo padėjėjai, slaugytojo padėjėjai, pagal poreikį – kineziterapeutai ir kiti specialistai“, – sako V. Kondratavičienė.

Teikiant šias paslaugas, labai svarbu planavimas, funkcijų ir vaidmenų pasidalinimas, taip pat sisteminis požiūris, informavimas bei išteklių optimizavimas.

Prelegentė pristatė keletą kolegijos studentų atliktų tyrimų, kur vertinamas socialinių paslaugų poreikis teikiant integralią pagalbą neįgaliesiems asmenims. „Paslaugos yra reikalingos daugeliui sunkią negalią turinčių respondentų kasdien. Ši pagalba palengvina gyvenimą šeimos nariams. Dažniausiai pageidaujama socialinio darbuotojo padėjėjo ir slaugytojo padėjėjo. Kiti specialistai – psichologas, šeimos gydytojas ir panašiai – turėtų atvykti prireikus“, – sako V. Kondratavičienė.

Atliktas tyrimas rodo, jog žmonėms labiau reikia kompleksinės pagalbos. Kiekvienas nori būti reikšmingas, nori bendravimo, pasibuvimo kartu, labai svarbios ir užimtumo veiklos.

Trumpalaikė, bet efektyvi pagalba

Apie socialinio darbo su pacientu iššūkius Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje kalbėjo Socialinės ir psichosocialinės reabilitacijos paslaugų skyriaus vedėja Alma Buginytė. Pasak jos, per trumpą laikotarpį, kurį pacientai praleidžia ligoninėje, būtina išspręsti daugybę problemų. „Pacientai ligoninėse užsibūna vis trumpiau, vis daugiau paslaugų reikia namuose. Mūsų tikslas – kad sergantieji psichikos ligomis kuo geriau integruotųsi į bendruomenę, gautų daugiau paslaugų namuose. Tai pat svarbu mažinti psichikos ligų stigmatizaciją, įgalinti pacientus“, – teigia A. Buginytė.

Kasmet skiriuje gydoma daugiau kaip 8 tūkst. žmonių, čia veikia 14 psichiatrijos skyrių. Dalis pacientų į ligoninę atvyksta sunkios būklės, specialistams tenka spręsti rimtas problemas. Jų išspręsti nepavyktų be institucijų bendradarbiavimo. „Bendravime ne tik su paciento artimaisiais, bet ir darbovietėmis, socialinės paramos centais, seniūnijomis, savivaldybių socialinių paslaugų įstaigomis, psichikos sveikatos centrais, vaikų teisių apsaugos skyriais, savarankiško gyvenimo, socialinės globos namais, gydymo ir slaugos įstaigomis, ligonių kasomis ir panašiai. Be kitų įstaigų dirbti negalėtume, ji mūsų darbe būtina“, – sako A. Buginytė.

Jos teigimu, didelė problema ir ta, kad

žmonės dažnai nesupranta sergantis, kad jiems reikia pagalbos. Pacientai būna neramūs, o jų artimieji – pervargę, jiems reikia atokvėpio. Žmonės nežino, kur galėtų kreiptis, todėl būtina ne tik pacientus, bet ir šeimų narius įgalinti savarankiškai spręsti problemas.

„Kai žmonės vieniši, kreipiamės į bendruomenės institucijas, kad užtikrintų pagalbą jiems. Kuo toliau, tuo daugiau sąsajų atrandame su jomis. Anksčiau dažnai išgirdavome atsakymą: su psichikos negalios asmenimis nedirbame, neteikiame jiems paslaugų. Dabar tokių atsakymų sulaukiame mažiau“, – kalba specialistė.

Apie ligoninėje teikiamas užimtumo paslaugas kalbėjo skyriaus vedėjos pavaduotoja Fausta Mickienė. Šios paslaugos svarbios ne tik pacientams, bet ir artimiesiems: jie turi kuo daugiau žinoti apie institucijas, kur gali gauti pagalbą, vertingos ir savipagalbos grupės.

Vyresnioji socialinė darbuotoja Daiva Vežbovič kalbėjo apie įstaigoje atliekamus socialinius tyrimus, kurie skirti numatyti ir tobulinti veiklos kryptis, siekiant atrasti efektyvias pagalbos pacientui būdus ir konkrečias paslaugas, pasitikrinti savo darbų kokybę.

Leisti spręsti patiems

Apie žmonių su negalia galias ir negalią priimant sprendimus kalbėjo Laplandijos universiteto socialinio darbo doktorantas Tomas Kurapkaitis. Pasak jo, socialiniai darbuotojai turėtų ieškoti būdų ir kelių, kaip padaryti, kad kelionė su žmonėmis netaptų kelione į negalią, o kelione link dalyvumo bendruomenėje.

Jo teigimu, labai svarbu, kad socialinis darbuotojas savo įsikišimu į neįgaliojo gyvenimą nepridarytų daugiau žalos. Kartais dera tiesiog pabūti bendrakeleiviu, o ne lįsti į žmogaus gyvenimą.

„Laimingiausi žmonės yra tie, kurie geba pripažinti savo silpnumą, negalią, ribotumą, kurie nebijo pripažinti, kad yra netobuli. Tai vienas iš kelių, kuriuo galima keliaujant keisti aplinką, kurioje esame. Specialistams reikia drįsti patiems būti savimi su savo silpnumais. Socialinio darbuotojo funkcija – ne

tik teikti kuo daugiau paslaugų, bet ir liudyti savo pavyzdžiu alternatyvų būdą, kur negalią turintys žmonės rastų atgaivą. Kiekvienas žmogus turi būti priimtas ne su gاليا, o su silpnumu“, – pabrėžia T. Kurapkaitis.

Pasak jo, socialinis darbuotojas gali sugalvoti daug priežasčių, kodėl vieno ar kito darbo negali padaryti. Tai – ir mažas atlyginimas, ir netinkama sistema, ir mažas gyvenamasis rajonas, kuris nesuteikia galimybių veiklai. Tačiau tą patį laiką galima išnaudoti ir kitaip. „Gyvename laisvame pasaulyje, patys organizuojam gyvenimus ir esame šeiminkai. Svarbu atrasti kuo daugiau dalykų, kuriuos pats galiu pakeisti, tokiu būdu gyvenimas tampa visavertis. Labai svarbi turėtų būti ir bendrakeleivystė, kuri padeda neišsprauti negalią turinčio žmogaus į rėmus“.

Savo veiklą pristatė ir VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnybos direktorė Algė Nariūnienė. „Svarbiausia mums – būti su neįgalioju, dirbti jam, teikti visas įmanomas paslaugas, formuoti ar grąžinti savarankiško gyvenimo įgūdžius“, – sako A. Nariūnienė.

Ji kalbėjo apie tai, kokios paslaugos reikalingiausios psichikos negalią turintiems žmonėms, nuo kokių problemų jie kenčia. Didžiausios ir skaudžiausios – stigma, benamystė, bedarbiystė, savižudybės. „Tačiau norėčiau pabrėžti: nemažai mūsų žmonių yra išsilavinę, sukūrę gražias šeimas, pasiekę karjeros aukštumų. Kurie to neturi, ateina į mūsų tarnybą, užimtumo kambarius ir gauna įvairias paslaugas“, – teigia A. Nariūnienė.

Autorės nuotraukos

Psichikos sveikatos dieną atšventė netradiciškai

Lina Jakubauskienė

Spalio 10-ąją visame pasaulyje tradiciškai minima Pasaulinė psichikos sveikatos diena. Tai – proga priminti visuomenei apie įvairius psichikos sutrikimus, jų turinčius žmones, kalbėti apie jų patiriamas problemas, išgyvenimus. Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet Pasaulinė psichikos sveikatos diena paminėta Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos VŠĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje.

Tarnybos socialinė darbuotoja Vilma Kunsmonaitė sako, jog šią progą norėjosi paminėti netradiciškai, paprastai, jaukiai. „Pasikvietėme ir svečių – savarankiško gyvenimo namų „Savi namai“ gyventojus. Su jais mus nuo seno sieja graži draugystė“, – pasakoja V. Kunsmonaitė.

Vilma kartu su besilankančiaisiais Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje iš anksto aptarė scenarijų, pasigamino įvairių šventinių atributų. Be to, socialinė darbuotoja parinko kiekvienam skirtą „Sveikatos receptų“, kuriuos vėliau išdalijo Hipokritas Sveikata – gydytojo kostiumu apsirengęs Renatas.

Kad nuotaika būtų gera visą dieną, jau per pirmąjį spalio 10-osios užsiėmimą skaitytos humoreskos, taip pat įvairios juokingos istorijos. Vėliau per kasdinių įgūdžių užsiėmimus visi kartu kepė pyragus. „Šįkart maistą gaminome su ypatingu užsidegimu ir meile – juk ruošėme vaises ne tik sau, bet ir svečiams iš „Savų namų“, – šypsosi Vilma.

Prie šventės rengimo prisidėjo ir psichologė Lina Bučytė. Ji parinko kiekvienam besilankančiam Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje skirtų pozityvių teiginių. Pasak psichologės, keletą kartų pakartoti, jie įsitvirtina sąmonėje ir padeda siekti gyvenimo tikslų. „Saviįtaiga svarbi kiekvienam žmogui, mūsų sveikatą veikia visos mintys. Todėl labai svarbu, kad jos būtų tik pozityvios“, – pabrėžia L. Bučytė.

Į šventę neatsisakė atvykti ir aktorius Darius Rakauskas, kuris žmonėms su psichikos negalia rengia žaidimą „Protų mūšis“. Šįkart, kartu su besilankančiaisiais Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje, į kovą stojo ir svečių iš savarankiško gyvenimo namų komanda.

Vedėjas parengė žaidėjams klausimų iš įvairių sričių. Kai kurie daliai žaidėjų buvo žinomi iš ankstesnių „Proto mūšių“. „Tokių būdu norėjosi patikrinti, ar žaidėjai pameną ankstesnes temas, ar įsimena naujus dalykus“, – sako D. Rakauskas. Antrojoje dalyje aktorius uždavė klausimus artėjančio Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečio tema, trečioji dalis skirta muzikos temai, ketvirtoji – pasakoms.

Komandos pasirinko išmoningus pavadinimus: „Dinozaurai“, „Žvaigždė“ ir „Patriotai“. Žaidėjams teko gerokai pasukti galvas, kol rasdavo atsakymus į vedėjo suformuluotus klausimus. Geriausiai pasirodė komanda „Žvaigždė“, kuriai ir atiteko pagrindinis žaidimo prizas. Tačiau apdovanoti ir kiti „Protų mūšio“ dalyviai.

Šventės dalyvius linksmino Pagalbos ir informacijos šeimai tarnybos dainininkai, savo programą parodė ir „Savų namų“ gyventojai. Tradiciškai šventė baigėsi bendromis dainomis, šokiais, žaidimais bei vaisėmis.

Autorės nuotraukos

Trakų neįgaliųjų užimtumo centre laukiamas kiekvienas

Lina Jakubauskienė

Trakų neįgaliųjų užimtumo centro (TNUC) veikloje dalyvauja įvairių negalią turintys asmenys. TNUC – daugiafunkcinis centras, kuriame teikiamos dienos socialinės globos, profesinės rehabilitacijos paslaugos, vykdomi socialinės rehabilitacijos bendruomenėje projektai bei socialinio darbo metodinio centro veikla.

Ilgametės tradicijos

VsĮ Trakų neįgaliųjų užimtumo centras veiklą pradėjo nuo 2001-ųjų. „Pagrindinis mūsų tikslas – padėti ne tik neįgaliesiems, bet ir jų šeimų nariams. Be to, atliekame švietėjišką darbą siekdami parodyti visuomenei, kad žmonės su proto ar psichikos negalia gali būti visaverčiais bendruomenės nariais“, – sako centro direktorius Juozas Norinkevičius.

Pasak jo, per šešiolika metų darbo su negalia turinčiais žmonėmis koncepcija keitėsi, pamažu keičiasi ir visuomenės požiūris. „Turintieji intelekto ar psichikos negalią, kaip ir mes visi, nori gyventi kokybiškai, jaustis saugūs ir laimingi. Šiems žmonėms svarbu turėti darbą, širdžiai mielos veiklos, bendrauti tiek tarpusavyje, tiek su kitais žmonėmis.

Pastebėjome, kad jiems ypač svarbu gauti paslaugas bendruomenėje, gyventi kartu su visais“, – pabrėžia direktorius.

TNUC vykdo socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektą. Besilankantieji centre čia gauna užimtumo paslaugas, įgyja darbinių įgūdžių. „Kai sutrikusio intelekto žmonės mokomi nuo vaikystės, jie vėliau kur kas geriau integruojasi į bendruomenę, gali gyventi savarankiškiau, dirbti ir užsidirbti. Taip pat šie žmonės įgyja socialinių įgūdžių, geriau prisitaiko gyvenime“, – sako socialinė darbuotoja Mingailė.

Integruotis į darbo rinką – svarbu

J. Norinkevičiaus teigimu, dar neseniai turintieji proto ar psichikos negalią gyveno izoliuoti, apie integravimąsi į darbo rinką jie galėjo tik pasvajoti. „Be abejo, negalima teigti, kad šie žmonės sklandžiai integruojasi, kad jiems įsidarbinti nesudėtinga. Tačiau nuolat dalijamės savo patirtimi, kuri šioje srityje turėtų būti svarbi ir visai Lietuvai“, – pabrėžia direktorius.

Centre vykdoma profesinės rehabilitacijos programa susideda iš kelių etapų: iš pradžių neįgalus žmogus išmoksta pasirinktos specialybės, vėliau čia dirbantys specialistai stengiasi padėti atrasti žmogui tai, ką jis galėtų dirbti.

„Norėčiau pabrėžti: visos šios programos paslaugos yra teikiamos individualiai, visas

mokymo programos turinys pritaikomas pagal konkrečias žmogaus mokymosi galimybes. Profesinės rehabilitacijos dėka išmokstama specialybės, įgaunama reikalingų įgūdžių. Tokiu būdu negalią turintis žmogus, padedamas specialistų, integruojasi į darbo rinką. Dažnai girdime, kad intelekto sutrikimą turintys žmonės gali dirbti tik nesudėtingus darbus, tačiau ne darbo sudėtingumas čia yra svarbiausia. Svarbu, kad asmuo gali dirbti, gauti už savo darbą atlygį ir jaustis oriu, visaverčiu bendruomenės nariu“, – sako profesinės rehabilitacijos programos koordinatorė, psichologė Viktorija.

Šiuo metu centre galima įsigyti šias kvalifikacijas: Vytelių pynėjo, Medienos apdirbėjo, Bitininkystės darbuotojo, Tekstilės rankdarbių gamintojo, Socialinių paslaugų teikėjo, Interjero tvarkytojo, Želdinių prižiūrėtojo, taip pat Gėlių komponuotojo. Rehabilitacijos eigoje centro darbuotojai kviečiasi medienos cechų ir kitų įstaigų savininkus ir demonstruoja, ką geba pagaminti negalią turintys žmonės. „Kai kuriems pavyksta įsidarbinti išsyk, kai kuriems patariama dar pasimokyti. Profesinė rehabilitacija sutrikusio intelekto ir psichikos negalios žmonėms ypač svarbi. Jie išmoksta naujo amato, gauna diplomą. Įsidarbina apie 60 proc. baigusių mūsų programas“, – kalba meistras Rimas ir priduria, jog nuolat bendradarbiaujama su Lietuvos darbo birža, steigiamos darbo vietos neįgaliesiems.

Paslaugos – įvairios

Labai svarbi centre ir užimtumo veikla „Atėję į mūsų centrą, neįgalieji pirmiausia gauna dailės terapijos paslaugas. Turime profesionalią dailininkę Editą Tamulytę, kuri dirba su šiais žmonėmis. Piešiant svarbu spalvos, formos, piešimo tematika. Dailės terapija padeda atkurti asmens psichoemocinę būseną, turi įtakos asmens motyvacijai įgyti norimas kompetencijas“, – pasakoja J. Norinkevičius.

Apsilankius centre, akys raibsta nuo centro lankytojų ir darbuotojų išmoningumo, nuo jų sukurtų darbelių gausos. Čia – ir rėmeliai paveikslams, ir suvenyrai, ir proginiai medaliai, ir žaislai, ir buityje reikalingi daiktai. Trakiškai mokosi gaminti ir inkilus, dekoratyvinius vežimėlius ir pan. Trakiečių bendruomenei patinka ir centro lankytojų gaminamos kėdutės, taburetės, sulankstomos kėdutės ir pan. „Stengiamės išugdyti reikiamus įgūdžius, kad žmonės galėtų juos pritaikyti namuose“, – pabrėžia meistrė Rūta.

Ne mažesnis ir iš vytelių sukurtų darbelių asortimentas. Centro lankytojai mokosi gaminti padėklus, dėžutes, vazes, gėlių krepšelius, vytelėmis apipina stiklainius ir panašiai. „Tai – ne tik įdomus užsiėmimas neįgaliesiems, bei ir puiki galimybė išmokus pinti, savarankiškai užsiimti šiuo amatu“, – kalba meistras Julius.

Pasak J. Norinkevičiaus, pavasarį, vasarą, rudenį daug dirbama lauke. „Mūsų lankyto-

jams svarbu išmokyti ir apželdinimo bei želdyno prižiūrėtojo darbų. Tai – ne tik malonus darbas lauke. Šios veiklos dėka ugdomi pareigos, atsakomybės, meilės gamtai jausmai“, – teigia direktorius.

Socialinės paslaugos

TNUC teikiamos ir socialinės paslaugos. Tai – informavimas, konsultavimas bendradarbiaujant su įvairių įstaigų specialistais. Centro lankytojų tėvams, globėjams, artimiesiems teikiamos konsultacijos įvairiais socialiniais, pensijų, pašalpų, lengvatų gavimo, darbingumo lygio, asmens specialiųjų poreikių bei paslaugų poreikio nustatymo klausimais. Lankytojų tėvai, globėjai, artimieji informuojami apie pastebėtus lankytojų sveikatos ar įgūdžių pasikeitimus.

„Prireikus nukreipiame centro lankytojus į sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, įdarbinimo ar kvalifikacijos kėlimo institucijas, atstovaujame valstybinėse institucijose, sprendžiant neįgalųjų buitinius, teisinius, administracinius ir kitus klausimus“, – vardija J. Norinkevičius.

Pasak direktoriaus, ne mažiau svarbu ugdyti turinčiųjų proto ar psichikos negalią buitinius įgūdžius. Centre jie mokosi tvarkyti patalpas, ruošti maistą, padengti stalą, naudotis buitinės technikos prietaisais ir panašiai.

„Ne paslaptis, jog dažnas turintysis proto ar psichikos negalią pamiršta pasirūpinti asmens higiena. Atėję į mūsų centrą, jie gali išsimaudyti, išsiskalbti drabužius, išmoksta prižiūrėti rankų, kojų nagus ir panašiai. Atrodo, elementarus dalykai, tačiau šioms žmonėms jie labai svarbus“, – kalba socialinė darbuotoja Lina.

Centro lankytojų laukia kineziterapeutė Ugnė, kuri sportuodama su neįgaliaisiais pagerina ne tik jų sveikatos būklę, bet ir nuotaiką, aktyvumą. Tiems, kurie centre būna visą dieną, teikiamos maitinimo paslaugos.

Neįgalieji – patenkinti

Visi kalbinti centro lankytojai džiaugiasi čia gaunamomis paslaugomis, teigia esą

patenkinti, kad turi kur ateiti. Lentvarietė Aleksandra centrą pradėjo lankyti prieš dvejus metus, čia ją atvedė tėtis. Išsyk jai čia labai patiko. Mergina labiausiai mėgsta piešti.

Aleksandros paveikslai meniški, prasmingi. „Iš pradžių gimsta idėja, sugalvoju, ką norėsiu nupiešti. Dažnai mintys ateina vakare, atsigulus. Rytą nupiešiu eskizą, aptariu jį su vadove. Tada imuosi darbo“, – pasakoja mergina.

Aleksandra sako, jog norėtų padėkoti tėvams, centro direktoriui, darbuotojams ir gydytojai už nuolatinį palaikymą. „Čia atradau rojų. Mus supa ramybė, supratimas, stabilumas“, – džiaugiasi centro lankytoja.

Virginija – centro senbuvė. Jai patinka piešti, nerti, siuvinėti. Kai lankėmės Trakuose, moterys siuvo marškinėlius ir mezgė vaikiškas kepurės, kurių paprašė Onušio vaikų darželis spektakliui. Reikėjo numegzti net 22 baltas kepuraites. Centras nuolat draugauja su įvairiomis švietimo įstaigomis, padeda organizuoti įvairius bendrus kultūrinius, edukacinius renginius. Vaikams ypač svarbu suvokti, jog bendruomenėje yra ir „kitokių“, bet tuo nereikia stebėtis ar šių žmonių vengti.

Dar viena centro lankytoja, Rima, sako ypač mėgstanti rankdarbius. Be to, ji sportuoja, dalyvauja įvairiuose renginiuose, moteriai patinka demonstruoti madas. Rima

rodė mums savo sukurtą „Angelų pjedestalą“. „Tai – savotiška relikvija, mano pašaukimas. Dar pagaminau Olimpinių fakelą – šviesos simbolį“, – savo darbelius rodo Rima. Moteris pabrėžia, kad čia gera lankytis todėl, kad visada tvyro geranoriškumas, šilta atmosfera. Be to, tai – ir galimybė išeiti iš namų, nesėdėti užsidarius tarp keturių sienų.

Laimutė džiaugiasi, kad centre susirado draugų, visi žmonės jai čia – geri. Laimutei labai patinka nerti vąšeliu, tai ją veikia raminančiai. „Smagu, kai pavyksta nunerti ką nors gražaus. Patinka ir tai, kad galiu lankytis pas psichologę, o prireikus atsikvėpti specialiai įrengtame poilsio kambaryje“, – kalba centro lankytoja.

Neįgaliojo vežimėlyje sėdintis Mantas moko centro lankytojus naudotis kompiuteriu. „Vieniems pakanka pradmenų – kaip įsijungti kompiuterį, susirasti norimą tekstą, straipsnį, kiti mokosi rašyti. Dar kiti nori išmokyti ir sudėtingesnių dalykų“, – kalba Mantas. Jis džiaugiasi, kad jį, Vilniaus Gedimino technikos universitetą baigusį specialistą, direktorius pakvietė dirbti. Kasdien jis atvežamas į centrą specialiu autobusiuku.

Visi kalbintieji centro lankytojai vieningi: panašios paslaugos žmonėms su negalia labai vertingos, jų reikia kaip galima daugiau.

Autorės nuotraukos

Tarptautinės neįgaliųjų dienos proga – „prakalbinti“ daiktai

Lina Jakubauskienė

Besilankantieji Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos VŠĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje Tarptautinės neįgaliųjų dienos proga sulaukė mielų svečių. Vilniaus neįgaliųjų dienos centro lankytojai atvyko su improvizacinio skaitymo grupės pasirodymu pagal Kęstučio Kasparavičiaus knygą „Apie daiktus. Trumpos istorijos“.

Pasirodymas surengtas Vaikų ir jaunimo klubo „Liepsnelė“ salėje. Artistai, vadovaujami aktoriaus Dariaus Rakausko bei muzikos vadovo Stanislovo Karaliaus, pasakojo šmaikščias ir pamokančias istorijas apie įvairius kasdienėje buityje naudojamus daiktus. Visi jie kalbėjo artistų lūpomis.

Scenoje drauge pasirodė tiek dienos centro lankytojai, tiek ir darbuotojai. Pasak D. Rakausko, skaityti tekstus pasirinkti talentingesni, gebantys vaidinti žmonės. Artistų pasakojimai perpinti gitaros, kuria grojo S. Karalius, melodijomis bei dainomis. Pasak muzikos vadovo, grodamas jis dažnai improvizuoja.

Jaukų, šiltą spektakliuką Vilniaus neįgaliųjų dienos centro artistai jau demonstravo ne vienoje mokykloje, kitose įstaigose. Jiems teko pasirodyti tiek scenose, tiek sporto salėse, todėl, pasak S. Karaliaus, artistams tenka būti lankstiems, išmoningiems ir prisitaikyti prie bet kokių sąlygų.

„Keliaudami po mokyklas, stengiamės parodyti, kad negalią turintys žmonės – tokie pat, kaip ir visi kiti. Neretai vaikai pripažįsta bijantys neįgaliųjų, nes jų nėra matę iš arti. Vaikams būdinga bijoti to, ko nepažįsta. Pamatę mūsų pasirodymą, jie išmoka priimti kitokį žmogų“, – kalba S. Karalius.

Pasirodymas besilankantiems Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje surengtas kamerinėje aplinkoje. Artistai sėdėjo, kalbėjo, grojo, dainavo šalia žiūrovų. Tai pasirodymui suteikė dar daugiau jaukumo bei šilumo. Žiūrovai dainavo kartu su artistais, plojo, dalyvavo vaidinime.

„Seniai nematėme gražesnio pasirodymo. Dėkojame jums ir lauksime naujų spektaklių“, – įteikdama atminimo dovaną, sakė VŠĮ Pagalbos ir informacijos šeimai direktorė Algė Nariūnienė.

Besilankantiems tarnyboje, spektaklis taip pat paliko didelį įspūdį. Visi buvo ypač dėkingi D. Rakauskui, kuris ne tik dirba Vilniaus neįgaliųjų dienos centre, bet ir savanoriauja Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje, rengia čia „Protų mūšius“ bei kitus originalius, įdomius, netradicinius renginius.

Autorės nuotraukos

Susitiko su kaimynais

Lina Jakubauskienė

Minint Tarptautinę neįgaliųjų žmonių dieną, Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijoje apsilankė Viršuliškių bendruomenės centro „Giesmė“ atstovai, taip pat Viršuliškių seniūnė Jurgita Ambrasienė. Tiek besilankantieji VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje, tiek „Giesmės“ atstovai tikisi, kad užsimezgusi graži draugystė nenutrūks ir ateityje.

Asociacija Viršuliškių bendruomenės centras „Giesmė“ įgyvendina projektą „Bendruomeniškumo ugdymas, aktyvumo skatinimas, bendruomenės sutelktumo stiprinimas renginių pagalba“. Pasak „Giesmės“ pirmininkės Egidijos Pačinskienės, bendruomenė rengia

ties sporto, tiek kultūrinius renginius. „Nusprendėme pasirašyti bendradarbiavimo sutartį su VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba. Planuojame keistis koncertais, taip pat dalintis patirtimi“, – sako E. Pačinskienė.

Viršuliškių seniūnė J. Ambrasienė pabrėžia, jog visi seniūnijos gyventojai turėtų jaustis kaip viena šeima. „Puiku, kad galėjome atvykti pas jus Tarptautinės neįgaliųjų žmonių dienos proga, pasveikinti jus visus, palinkėti gražių artėjančių švenčių“, – sako J. Ambrasienė.

Pirmiausia savo atliekamomis dainomis svečius pradžiugino VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnybos dainininkai, vadovaujami muzikos vadovės Julijos Kovalenko. Dainas kartu su jais traukė, smagiai plojo ir „Giesmės“ atstovai. Pasak Algimanto Špoko, nors giesmiečiai pas Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje lankėsi pirmą kartą, tačiau jiems patiko tiek bendravimas su žmonėmis, tiek muzikinė programa. „Dainos buvo gražios, žavėjo puikus atlikimas. Jei mūsų maestro pritartų, galėtume parengti bent vieną dainą kartu. Tai būtų ir proga dažniau susitikti“, – pabrėžia vyras.

Keletą gražių lietuviškų dainų atliko ir ansamblis „Giesmė“. Pasak J. Kovalenko, visus labiausiai sužavėjo tai, kad dainos buvo itin originalios, ligi šiol negirdėtos. „Tai – ir tremtinių, ir Pamario krašto dainos, visiems palikusios didelį įspūdį. Ansamblio dalyviai jas atliko labai nuoširdžiai, gražiai. Publika dainas šiltai priėmė, dainavo kartu. Buvo gera, kai visa salė skambėjo kaip didelis choras“, – sako muzikos vadovė ir priduria, kad tikisi ir tolesnio gražaus bendradarbiavimo su centro dainininkais.

Kartu su dainomis skambėjo ir gražūs palinkėjimai, nuteikiantys Adventui, gražiausių metų švenčių laukimui.

„Puiku, kad Neįgaliųjų žmonių dienos proga sulaukėme tokių mielių svečių. Susitiko tarsi dviejų kartų, skirtingo muzikinio skonio atstovai, tačiau šventės pabaigoje dainavo visi kartu. Džiugino ir šiltas bendravimas. Tikimės, kad bendravimas nenutrūks“, – tikisi ir Pagalbos ir informacijos šeimai tarnybos direktorė Algė Nariūnienė.

Jauki, šilta šventė sužavėjo ir besilankančiuosius Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyboje. „Visos dainos buvo labai gražios, koncertas – meniškasis. Puiku, kad žmonės ne tik turi užsiėmimą, bet ir neša gėrį, grožį, šventišką nuotaiką kitiems“, – sako Renatas.

Autorės nuotraukos

**Lietuvos sutrikusios
psichikos žmonių
bendrijos žurnalas
„Globa“**

Rėmėjai:

Redaktorė
Lina Jakubauskienė
Tel. 8 699 788 27
globa.redaktore@gmail.com

Dizainerė
Ilona Chmieliauskaitė

Redakcijos adresas:
Viršuliškių g. 34,
LT-05 110 Vilnius.
Įmonės kodas 291942170

Spausdino:
Bendra Lietuvos ir Danijos
įmonė UAB „Baltijos kopija“.
Kareivių g. 13B,
LT-09109 Vilnius

Tiražas 500 vnt.

ISSN 2335-8572

9 772335 857000